

1945

HOTEL
AUSA

W
A
I
P
A
I

OFFERES
E HIVEAS
1 PLANTA
DESDE
1000

Avui és mercat

JOAN A. VICENT NARCIS CLOTET

A

vui és mercat i els firaires i comerciants arriben a la plaça amb furgonetes carregades de gènere popular. Amaneix Déu el dia amb llums i blaus acabats d'estrener i tothom mira el cel per veure quin temps farà. "Si plou, no hi ha calaix", sentència una veterana del ram de les herbes de curar. Files de cotxes prenen la ciutat i aparcquen ran muralla –sota els portals–, enfilen voreres i envaeixen racons, asalten solars. "Avui és mercat i nosaltres som més indulgents amb les infraccions d'aparcament", explica el guàrdia que recolza el bloc en una pedra romànica.

Avui és mercat i els pagesos de la comarca arriben a primera hora, carregats de bosses, cistells, conills, mel, rovellons, patates, ous. Deixen els cotxes aparcats de gairell i surten cap a la plaça del mercat, fent unes llargues però lentes passes, segons un ritme rar que és fet a parts iguals de plàcida calma i de nervi enfebrat.

Perquè avui és mercat i els pagesos barregen la feina del negoci amb la festa de la comunitat. I si a primera hora busquen amb peus de llebre els preus que mana la llotja –per no donar regalats els conills i per fer créixer la bossa–, en acabat entren als bars per concelebrar el ritu de l'amistat –ancoren els peus a les lloses, fan rotllanes i escolten amb passió les històries de la setmana mentre esmorzen oferint-se el caprici luxós d'unes ensaïmades farcides de cabell d'àngel que han fet portar expressament del millor forn del bisbat.

"Ja saps qui es va ferir?", pregunta el mateix que respondrà: "El cunyat del Serafí. M'ho ha dit l'oncle de

la Ramona". Els contertulians bategen l'ensaïmada amb un tragueta de vi dolç i després es donen un cop a l'espatlla per sortir altra vegada cap a la febre dels carrers medievals.

Van cap a la plaça, a escoltar les descarades cançons dels comerciants de mercat: firaires i gitanets, moros i negrets, pagesos d'alls i els de cebes tendres, llibreters de vell, numismàtics, els qui han fet imperis, venedors d'ocells i els qui es queixen sempre: Compra'm aquestes calces, reina, que m'hi va la família, la vida i el sou del mes.

Hi ha parades de bacallà i olives. N'hi ha d'herbes i remeis secrets. Hi ha escampadissa de roba sobre una taula, i taulells d'esparidenyes de set brenys, floristeries, joguineries per als nens, alguna xurreria i ferreteries de bon preu. Hi ha parades de bijuteria i una pagesa s'hi atura remirant de cua d'ull.

—Això, poc ho trobaràs a la millor joieria, nena! —obre la boca la rossa dels pulmons d'or.

—I quant me'n demanes? —fa, tímida, la pagesa.

—Perquè ets tu, a meitat de preu.

—I quin és, aquest preu?

Per sota les voltes de la plaça ronca un riu humà dens. El so de la plaça puja fins al balcó

on juga un nen. L'agutzil de l'ajuntament cobra l'impost d'ocupació als mercaders. "Amb què pagaré, avui, si no he venut cap cinturó?" El venedor del tot a cent torna el canvi sense mirar els ulls dels clients. Bon un, aquest, xiuxiueja en veu baixa l'agutzil. De l'Aznar, en parlava molt bé el venedor del tot a cent quan l'Aznar era a l'oposició, però ah, senyor, diu el venedor a l'agutzil cobrador, ara l'Aznar ja no és a l'o-

A la pàgina del costat, la Plaça Major de Vic. En aquesta pàgina, la Plaça Major de Manresa.

Dalt i baix a la dreta, dues imatges més de la Plaça Major de Vic. Baix, a l'esquerra, la Plaça Reial de Barcelona.

posició, oi que m'entén? El nen del balcó ha lligat un fil a un bitllet fotocopiats de mil, verd, molt verd. "Més valdria que empaitéssiu els mocosos que enganyen la gent", reclama un pagès a l'agutzil de l'ajuntament. "Taronges, mai no malencòniques, tasteu-les i ja m'ho direu". Avui van a cent el quilo, demà ja ho veurem. "Nen, que t'estirarà les orelles". Mil quilos de taron-

ges i mandarines, senyora, no són mil quilos d'albergínies, amb perdó de les albergínies. La llàstima de les eines, comenta el ferrater, és que duren massa. "Sí, sí, però que siguin ben dolces i maques, i que tinguin llarg el suc". Doncs l'Aznar de l'oposició ni per broma faria el que fa l'Aznar d'ara al seu seient de gran cabró, que no abaixa els impostos ni per broma i aquí

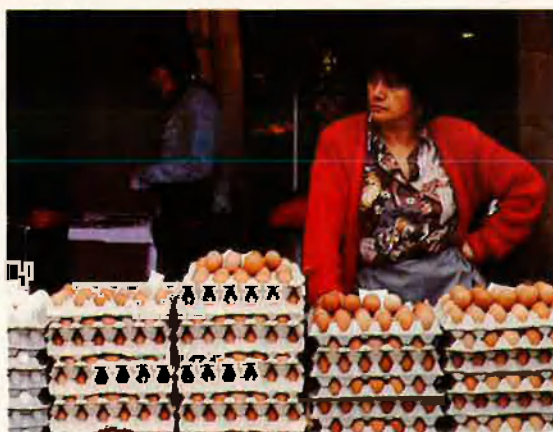

en tenim la prova, senyor. “Jo vinc de part de l’ajuntament, i són mil set-cents, però no discuteixo que l’Aznar sigui un cabró”, canta el cobrador. És el que deia el venedor del tot a cent: “Que m’estàs donant la raó, carallot”. “Nen, que pujaré i et cremaré aquest collons de bitllet de mil!”.

El paisatge de veritat. Passa el mercat i les caixes buides s’enfilen per les columnes. Un home agafa els alls penjats d’un capitell. Sostenidors, calcetes, mitjons i calçotets volen contra la façana de ca la vila. Els mercaders fan la mateixa cara ara que al set-cents. Però els productes i les tècniques evolucionen amb ells, que ho diu bé un que té estudis i viatges a l’estranger: “Jo segueixo la moda de París i si m’escaïnyes et diré que nosaltres som el paisatge de veritat: perquè ens aclimatem a la gent, als seus gustos, al que volen ells, als preus”.

“Nosaltres som com aquestes pedres; i a les pedres, vinga cops de tot arreu”. Qui així parla i es queixa és un venedor de cap a peus des del dia del seu naixement. Defensor del mercat, “aquí i allí on convé”, aquest home se sap la història de la seva feina. I sembla que té arguments per a exposar greuges que es perden en el temps.

“Nosaltres ens adaptem a la llei de l’oferta i la demanda. Nosaltres ajustem els preus, busquem les ofertes, tenim el contacte més estret amb el client. Perquè l’autèntic mercat és això: llibertat i evolució, i els venedors ambulants sempre evolucionem. El que passa és que tots els nivells de l’administració reprimeixen el lliure mercat, i afavoreixen les grans superfícies. Però obliden que el lliure mercat és un dret constitucional, i obliden que les grans ciutats han nascut del lliure mercat”.

Dalt, a l’esquerra, Vlc i Cardona. Damunt d’aquestes ratlles, la porxada de Granollers. Al costat, una parada d’ous a la capital d’Osona.

Dalt, la Llotja de la ciutat de València. Baix, a l'esquerra, els Encants de Barcelona. I a la seva dreta, de nou Manresa.

Aquest venedor il·lustrat fa un intent de regateig a l'agutzil i després explica que els ajuntaments han augmentat moltíssim els impostos dels assentaments. "Els botiguers de ciutat no paguen tants impostos com nosaltres, proporcionalment. Paguen molt menys. I és que ens volen prendre el carrer, a nosaltres, quan resulta que ells hi han de tornar: només cal veure les fibres del vi, de llibres, de discos i de la mare que els va parir. Tots els botiguers volen vendre al carrer, perquè ens veuen a nosaltres, i s'adonen que és aquí, a terra-plaça, que es fa el millor tracte i el negoci més fi".

Els venedors ambulants desfan la parada quan els pagesos se'n tornen a casa. Són les tres de la tarda. Els venedors omplen l'últim racó de la furgoneta i es pre-

Sobre aquestes ratlles, el carrer dels Porxos de Morella un dia de mercat.
A l'esquerra, la Plaça redona de la ciutat de València.

paren per refer el camí de casa seva. Es prepara Ndao, que és jove, senegalès i "amb tots els papers en regla". Viu a pocs quilòmetres amb els seus germans i diu que només fa festa el dia de la festa nacional de la pàtria que l'ha adoptat. Ndao ven rellotges i aparells de música, lots de llum i despertadors digitals.

—Aquesta calculadora, a Andorra val dues mil pesetes —fa un home a la seva dona.

—I vols dir que funciona igual de bé?

—Sí. Igual —respon Ndao, que per si de cas s'atura de desmuntar la parada.

—Ca, millor que ho deixem per a un altre dia.

—Un altre dia potser no serem vius, ni vindrem a aquest mercat.

Ndao té arguments per a parar un tren, però els pagesos se'n van a pensar-s'ho fins la setmana entrant.

—Això no s'apujarà pas de preu —comenta la mestressa, refiada.

I els pagesos rescaten el cotxe i tornen a casa per comentar el mercat amb els avis i la canalla. Rere seu se'n va el Ndao i llavors arriben els coloms, dos gossos i els escombrinaires.